

“Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələrindən İstifadə üzrə Dövlət Strategiyası – 2015-2020” layihəsi üzrə həyata keçirilən Strateji Ekoloji Qiymətləndirmə

İNSAN SAĞLAMLIĞI

Tibb elmləri üzrə fəlsəfə doktoru, dosent
İsmayıl Əfəndiyev

ABOEM-in FƏALİYYƏTİ ZAMANI SAĞLAMLIĞA GÖSTƏRƏ BİLƏCƏYİ RİSKLƏR - I

Külək

- yuxupozulmaları, baş gicəllənmə, baş ağrıları, qulaqda küy, stress və depressiya simptomları
- lokal və ümumi vibrasiya xəstəliyinin inkişafı

Günəş

- Elektromaqnit sahələrin yaranması və sağlamlığa təsiri
- Professional risklər(zavodlarda çalışan işçilərin toksiki maddələrlə təmasda olması, istixana effektinin əmələ gəlməsi)
- Qəza hallarında xaric olan toksiki maddələrin neqativ təsirləri
- Individual günəş panellərin qeyri-düzgün utilizasiyası qurğusun və digər metalların birləşmələrinin toksiki təsirləri

ABOEM-in FƏALİYYƏTİ ZAMANI SAĞLAMLIĞA GÖSTƏRƏ BİLƏCƏYİ RİSKLƏR - II

KSES

- KSES-in tikilməsi zamanı su resurslarının və içməli su mənbələrinin çirklənməsi
- Tikinti işləri ilə bağlı bataqlıqların, lillənmənin, selin əmələ gəlməsi və vektor xəstəliklərin inkişafı
- Artezian suların keyfiyyət və tərkibinin dəyişməsinin sağlamlığa dolayı təsiri
- Suda toksiki maddələrin təbii sovrulmasının pozulmasının təhlükəliliyi

Geotermal

- Stansiyaların işləməsi zamanı toksiki qazların atmosfer havasına buraxılması
- Toksiki maddələrlə çirklənmiş yeraltı suların məişətdə istifadə edilməsilə yaranan risklər

Biokütlə

- Allergik və tənəffüs sistemi xəstəliklərin inkişafı riski
- Pestisidlərlə kəskin və xronik zəhərlənmə halları
- Yanğın və partlayış kimi təhlükəli hallar

Təsirlərin yumuşaldılması üzrə tədbirlər və təkliflər - I

Külək

külək turbinlərin yaşayış sahələrindən və iş yerlərindən 300 m uzaq məsafədə quraşdırılması

səs-küyün azaldılması üçün müasir texnologiyadan istifadə edilməsi
külək turbinləri üçün yer seçimində mövcud bina və obyektlərdən uzaq yerləşdirilməsinin təmin edilməsi
layihələndirmə müddətində təsirlərin qiymətləndirmə və ətraf mühitin idarə olunması planının hazırlanması

Günəş

Günəş panellərin müntəzəm tozlardan təmizlənməsi tədbirlərin təşkil olunması

İnsan sağlamlığına dolayı təsirlərin qarşısının alınması məqsədilə təmizləmə prosesində kimyəvi yuyucu vasitələrdən istifadənin minimuma endirilməsi və yumadan sonra çirkab suların idarə olunması, təbii mühitə axıdılmasının qarşısının alınması.

Layihələndirmə müddətində təsirlərin qiymətləndirmə və ətraf mühitin idarə olunması planının hazırlanması

Təsirlərin yumuşaldılması üzrə tədbirlər və təkliflər - II

KSES

Su axınlarında ləngimənin, durğunluğun, borulardakı hər hansı bir maneələrin və vektor xəstəliklərin yayılmasının qarşısının alınmasına dair tədbirlərin hazırlanması.

Layihələndirmə müddətində təsirlərin qiymətləndirmə və ətraf mühitin idarə olunması planının hazırlanması

Geotermal

Layihələndirmə mərhələsində baş verə biləcək riskli halları nəzərə alaraq, təhlükəsizliyin qorunması üçün planların hazırlanması

Bioqaz

Məlum olan riskləri biokütlənin saxlanma vaxtına məhdudiyət qoymaqla və bioyanacağın emal edilməsi yolu ilə minimuma salmaq mümkündür

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm!

Thank You for your attention!

Спасибо за внимание!